

ΘΕΜΑ 7^ο
(ΑΝΤΙΦΩΝ, ΦΑΡΜΑΚΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΜΗΤΡΥΙΑΣ, 28-30)

Θαυμάζω δὲ ἔγωγε τῆς τόλμης τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τῆς διανοίας, τὸ διομόσασθαι ὑπὲρ τῆς μητρὸς εὖ εἰδέναι μὴ πεποιηκυῖαν ταῦτα. Πῶς γὰρ ἂν τις εὖ εἰδεῖη οἷς μὴ παρεγένετο αὐτός; οὐ γὰρ δὴ πού μαρτύρων γ' ἐναντίον οἱ ἐπιβουλεύοντες τοὺς θανάτους τοῖς πέλας μηχανῶνται τε καὶ παρασκευάζουσιν, ἀλλ' ὥς μάλιστα δύνανται λαθραϊό-
5 τατα καὶ ὥς ἀνθρώπων μηδένα εἰδέναι· οἱ δὲ ἐπιβουλεύμενοι οὐδὲν ἴσασι, πρὶν γ' ἥδη ἐν αὐτῷ ὧσι τῷ κακῷ καὶ γιγνώσκωσι τὸν ὄλεθρον ἐν ᾧ εἰσί. Τότε δέ, ἐὰν μὲν δύνωνται καὶ φθάνωσι πρὶν ἀποθανεῖν, καὶ φίλους καὶ ἀναγκαίους τοὺς σφετέρους <αὐτῶν> καλοῦσι καὶ μαρτύρονται, καὶ λέγουσιν αὐτοῖς ὑφ' ὧν ἀπόλλυνται, καὶ ἐπισκῆπτουσι τιμωρῆσαι σφίσιν αὐτοῖς ἡδίκημένοις· ἃ κάμοι παιδὶ ὄντι ὁ πατήρ, τὴν
10 ἀθλίαν καὶ τελευταίαν νόσον νοσῶν, ἐπέσκηπτεν· ἐὰν δὲ τούτων ἀμαρτάνωσι, γράμματα γράφουσι, καὶ οἰκέτας τοὺς σφετέρους αὐτῶν ἐπικαλοῦνται μάρτυρας, καὶ δηλοῦσιν ὑφ' ὧν ἀπόλλυνται. Κἄκεῖνος ἐμοὶ νέω ἔτι ὄντι ταῦτα ἐδήλωσε καὶ ἐπέστειλεν, ὧ ἄνδρες, οὐ τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις.

ΣΧΟΛΙΑ

1 Θαυμάζω: η κλασσική σύνταξη του ρ. 'θαυμάζω' είναι με γενική προσώπου και αιτιατική του πράγματος 'κρίνω αξιοπερίεργο σε κάποιον κάτι'. Εδώ συντάσσεται με μόνη την γενική του πράγματος 'τῆς τόλμης ~ τῆς διανοίας' ως αντικείμενα 'κρίνω αξιοπερίεργο το θράσος και τον συλλογισμός του αδελφού'. **τὸ διομόσασθαι:** έναρθρο απαρέμφατο σε αιτιατική πτώση, επιρρηματική, που δηλώνει την αναφορά 'ως προς το ότι ορκίστηκε'. **τοῦ ἀδελφοῦ:** γενική υποκειμενική.

2 εὖ εἰδέναι: αντικ. στο 'τὸ διομόσασθαι'. **μὴ πεποιηκυῖαν:** κατηγορηματική μετχ. συνημμένη στο ενν. 'ταύτην = τὴν μητέρα', το οποίο είναι αντικείμενο στο 'εἰδέναι'. **ταῦτα:** αντικ. στην μετχ. **οἷς μὴ παρεγένετο:** αναφορική επιθετική πρόταση που όμως λειτουργεί επιρρηματικά ως υποθετική 'οἷς μὴ παρεγένετο = εἰ μὴ παρεγένετο τινί = αν δεν παρευρέθηκε σε κάτι, σε ένα περιστατικό', με απόδοση την δυνητ. ευκτ. ως το 'πραγματικό'.

3 αὐτός: 'αυτοπροσώπως', κατηγορ. προσδ. **μαρτύρων γ' ἐναντίον:** αντί 'ἐναντίον μαρτύρων = μπροστά σε αὐτόπτες μάρτυρες', γενική του τόπου με επίρρ. τοπικό. **οἱ ἐπιβουλεύοντες:** έναρθρη μετχ. ως υποκ. στα δυο ρήματα που ακολουθούν. **τοὺς θανάτους:** αντικ. στα δυο ρήματα που ακολουθούν.

- 4 τοῖς πέλας:** δοτ. αντιχαριστική ‘*εις βάρος των άλλων*’. **ἀλλ’ ὥς μάλιστα δύνανται:** αναφορική επιρρ. του τρόπου ‘*ἀλλά με ὅποιο τρόπο μπορούν στον μεγαλύτερο βαθμό κρυφά*’. Η παρουσία του ‘ἀλλά’ αφήνει το υπονοούμενο ότι επαναλαμβάνεται πάλι τα ρ. της προηγούμενης κύριας πρότασης ‘*μηχανῶνται ~ παρασκευάζονται*’ στα οποία η επιρρ. αναφορική λειτουργεί ως τρόπος. **λαθραϊότατα:** αιτιατική επιρρ. του τρόπου που προσδιορίζει τα ενν. ρήματα ‘*μηχανῶνται ~ παρασκευάζουσιν*’.
- 5 ὥς...εἰδέναι:** συμπερασματική πρόταση με απαρέμφατο. **ἀνθρώπων μηδένα:** η γενική είναι διαιρετική, η αιτιατική της αντωνυμίας υποκείμενο στο απαρέμφατο. **οἱ δὲ ἐπιβουλευόμενοι:** ἐναρθρη μτχ. ως υποκείμενο στα ρ. ‘*ἴσασιν ~ γιγνώσκωσι ~ εἰσί*’. **οὐδὲν:** σύστοιχο αντικ.
- 6 πρίν...ᾧσι...καὶ γιγνώσκωσι:** δυο χρονικές προτάσεις με ‘πρίν+υποτακτική’ όπου θα περιμέναμε φυσιολογικά και την προσθήκη του αοριστολογικού – υποθετικού ‘ἄν’, το οποίο όμως σε αρκετές περιπτώσεις παραλείπεται. Πάντως η πρόταση είναι χρονική – υποθετική με απόδοση το ‘ἴσασιν’, και εκφράζει την αόριστη επανάληψη στο παρόν ~ μέλλον. **ἐν...τῷ κακῷ:** ένας εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατάσταση. Η ενδιάμεση δοτική της οριστικής αντωνυμίας είναι κατηγορηματικός προσδιορισμός. **ἐν ᾧ εἰσί:** αναφορική επιρρ. του τόπου.
- 7 ἔαν μὲν δύνωνται καὶ φθάνωσι:** δυο υποθετικές προτάσεις με υποτακτική με απόδοση τα ρ. ‘καλοῦσι, μαρτύρονται, λέγουσιν, ἐπισκῆπτουσι’, που δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν ~ μέλλον. Υποκείμενο σε όλα τα ρ. αυτά είναι το ενν. ‘οἱ δὲ ἐπιβουλευόμενοι’. **πρίν ἀποθανεῖν:** χρονική πρόταση με απαρέμφατο.
- φίλους καὶ ἀναγκαίους:** ‘*φίλους και συγγενείς*’ αντικείμενα στα ρ. που ακολουθούν.
- 8 ὕφ’ ᾧ ἀπόλλυνται:** φαινομενικά αναφορική πρόταση, στην ουσία πλάγια ερώτηση ως δεύτερο αντικείμενο στο ρ. ‘λέγουσι’.
- 9 τιμωρῆσαι:** αντικείμενο στο ρ. ‘ἐπισκῆπτω+απαρέμφ. = *δίνω την εντολή να..*’. **σφίσιν αὐτοῖς:** αντικείμενο στο απαρέμφατο ‘*τους δίνουν την εντολή να πάρουν εκδίκηση γι’ αυτούς τους ίδιους*’. **ἡδίκημένοις:** συνημμένη μτχ. επιρρ. αιτιολογική. **ἄ...ἐπέσκηπτεν:** φαινομενικά αναφορική πρόταση, αλλά επειδή μέχρι το τέλος της περιόδου δεν υπάρχει κύρια πρόταση, αυτή μετατρέπεται σε κύρια και το αναφορική γίνεται δεικτική αντωνυμία. **ἄ:** αντικείμενο στο ρ. **κάμοι:** δεύτερο αντικείμενο στο ρ. **παιδὶ ὄντι:** ‘*ὅταν ἡμουν μικρός στην ηλικία*’.
- 10 τὴν...νόσον:** σύστοιχο αντικ. στην μτχ., τα ενδιάμεσα επίθετα είναι επιθ. προσδιορισμοί. **νοσῶν:** συνημμένη επιρρ. μτχ., χρονική. **ἔαν δὲ τούτων ἁμαρτάνωσι:** υποθετική πρόταση με απόδοση το ρ. ‘γράφουσι’ και δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν ~ μέλλον. Η γενική της αντωνυμίας είναι αντικείμενο. Υποκείμενο των ρ. ενν. το ‘οἱ ἐπιβουλευόμενοι’.
- 11 οἰκέτας:** αντικ. στο ρ. **τούς σφετέρους:** επεξήγηση. **αὐτῶν:** γενική κτητική. **μάρτυρας:** επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου ‘*ὡς μάρτυρες*’.
- 12 ὕφ’ ᾧ ἀπόλλυνται:** τυπικά αναφορική πρόταση, ουσιαστικά είναι πλάγια ερώτηση, αντικείμενο στο ρ. **ἐμοὶ:** αντικείμενο στα δυο ρήματα που ακολουθούν. **νέφ’ ἔτι ὄντι:** το επίθετο είναι κατηγορούμενο και η μτχ. είναι συνημμ. επιρρ. χρονική.
- 13 τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις:** η δοτική είναι αντικείμενο στα δυο προηγούμενα ρήματα. Η ενδιάμεση γενική είναι κτητική, αλλά και σε θέση επιθετικού προσδιορισμού, αφού βρίσκεται ανάμεσα σε ἄρθρο και ὄνομα.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Κρίνω αξιοπερίεργο το θράσος του αδελφού και το πνεύμα του, ως προς το ότι ορκίστηκε υπερασπιζόμενος την μητέρα του ότι γνωρίζει καλά ότι αυτή δεν έχει διαπράξει αυτά. Πώς λοιπόν είναι δυνατόν κάποιος να έχει καλή γνώση σε πράγματα στα οποία δεν ήταν παρών ο ίδιος; Διότι εκείνοι που σχεδιάζουν κάτι κακό δεν οργανώνουν ούτε ετοιμάζουν τις δολοφονίες εις βάρος των άλλων ενώπιον μαρτύρων, αλλά όπως μπορούν στον μεγαλύτερο βαθμό κρυφά και ακόμη ώστε να μη γνωρίζει κανείς άνθρωπος. Αντιθέτως οι απειλούμενοι δεν γνωρίζουν τίποτε, πριν βρεθούν ενώπιον της ίδιας της συμφοράς και γνωρίσουν την καταστροφή στην οποίαν βρίσκονται. Τότε λοιπόν, αν έχουν δυνάμεις και προλάβουν πριν πεθάνουν, και τους φίλους τους και τους συγγενείς τους δικούς τους προσκαλούν και τους ενημερώνουν, και τους ανακοινώνουν από ποιους οδηγούνται στον θάνατο, και τους αναθέτουν να πάρουν εκδίκηση γι' αυτούς του ίδιους, επειδή αδικούνται. Αυτά ακριβώς και σε μένα, όταν ήμουν παιδί ο πατέρας μου, ενώ περνούσε μια ασθένεια κακή και που ήταν η τελευταία του, μου ανέθεσε. Και να δεν τα κατορθώσουν αυτοί τούτα εδώ, τότε γράφουν επιστολές, και τους δούλους τους δικούς τους αναφέρουν ως μάρτυρες, και δηλώνουν από ποιους θανατώνονται. Έτσι κι εκείνος σ' εμένα που ήμουν νέος αυτά ακριβώς ανέφερε και ανέθεσε, δικαστές, κι όχι στους δούλους του.